

Heemstede

Collegebesluit

Collegevergadering: 21 november 2023

Zaaknummer : 1221566
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Buurtanalyse Sociaal Domein Heemstede 2023

Kernboodschap

In het kader van het ontwikkelen van gericht sociaal beleid, (preventieve) ondersteuning en het versterken van de Sociale Basis stemt het college in met de Buurtanalyse Sociaal Domein Heemstede 2023. De buurten 'Provinciënbuurt', 'Centrum', 'Oude Dorp, Indische buurt en omgeving', 'Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt' en 'De Glip' (de laatste twee in combinatie) worden aangewezen als focusbuurten. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat hier met voorrang ontmoetingen of activiteiten worden georganiseerd of gestimuleerd, op basis van de behoefte van inwoners. De focusbuurten komen terug in de uitvraag voor de nieuwe meerjarige budgetsubsidie van stichting WIJ Heemstede.

De buurtanalyse kan daarnaast als basis dienen voor integrale buurtaanpakken, bijvoorbeeld in samenwerking met duurzaamheid. Tot slot kan de buurtanalyse dienen als één van de ingrediënten voor de nog op te stellen buurtvisies uit de (concept) prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Besluit B&W

1. In te stemmen met de Buurtanalyse Sociaal Domein Heemstede 2023 en de aangewezen focusbuurten voor het Sociaal Domein;
2. Het besluit ter kennisname te brengen van de commissie Samenleving (C-stuk).

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

- Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023
- GALA plan 2023-2026: Samen werken aan een gezond en actief Heemstede

- Meerjarige budgetsubsidie stichting WIJ Heemstede
- (Concept) meerjarige prestatieafspraken (met woningbouwcorporaties)

Bevoegdheden

Gemeentewet Hoofdstuk X (artikel 160-169)

Bestuurlijke achtergrond

Voor het maken van deze buurtanalyse zijn verschillende aanleidingen:

- In het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023 is als een van de voorgenomen acties opgenomen om 'Wijkanalyses te maken ten behoeve van het aanbod voor de preventieve ondersteuning'. Het doel was om te kunnen zien in welke wijk(en) de kwetsbaarheid het grootst is, zodat voornamelijk in die wijken ondersteuning geboden kan worden.
- Het maken van een wijk- of buurtanalyse is een van de opdrachten vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), waarvoor de gemeente meerjarige subsidie heeft ontvangen (2023-2026).
- Vanuit de huidige budgetsubsidie WIJ Heemstede is wijkgericht werken al een speerpunt. Voor de nieuwe budgetsubsidie 2025-2028 is de vraag op welke buurten de toekomstige focus zou moeten liggen.
- In de (concept) meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties is opgenomen dat gemeente en corporaties komen tot gezamenlijke en integrale buurtvisies. De buurtanalyse Sociaal Domein kan hiervoor een van de ingrediënten zijn.
- Vanuit duurzaamheid is het de wens om te onderzoeken of het mogelijk is om tot meer integrale buurtaanpakken te komen. Ook hiervoor kan deze buurtanalyse als basis dienen.

Het doel van deze buurtanalyse is te komen tot een selectie van focusbuurten in Heemstede voor het ontwikkelen van gericht sociaal beleid en preventieve ondersteuning. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat hier met voorrang ontmoetingen of activiteiten worden georganiseerd of gestimuleerd, op basis van de behoefte van inwoners. Het uiteindelijke doel is de leefbaarheid in deze buurten te vergroten.

Motivering

Argumenten

De terminologie rondom wijken en buurten in Heemstede loopt soms door elkaar. Om verwarring te voorkomen wordt in deze analyse daarom de officiële indeling van het CBS gehanteerd. Volgens de indeling van het CBS kent Heemstede 3 wijken en 14 buurten (zie plattegrond bijlage 2). Een buurt is kleiner dan een wijk. Voor het gericht inzetten van (preventieve) ondersteuning is daarom gekozen voor een buurtanalyse en niet voor een wijkanalyse.

Proces

De buurtanalyse is tot stand gekomen via de volgende processtappen:

- Keuze van onderzoeksthema's op basis van beschikbare statistieken
- Opstellen van ranglijsten op basis van beschikbare statistieken
- Voorselectie op basis van ranglijsten
- Toetsing ervaringen Sociale Coalitie Heemstede
- Toetsing ervaringen team Openbare Orde en Veiligheid (OOV) Heemstede
- Toetsing Wmo gebruik per buurt naar aanleiding van verzoek Sociale Coalitie

Thema's

Om inzicht te krijgen in welzijn, gezondheid en bevolkingsopbouw in Heemstede is gekozen voor het uitlichten van onderstaande zeven thema's.

0. Aantal huishoudens
1. Percentage huishoudens met kinderen 0-15 jaar
2. Percentage inwoners van 65 jaar en ouder
3. SES-WOA: Sociaal Economische Status – Welvaart, Opleiding en Arbeid
4. Moeite met rondkomen
5. Percentage langdurige aandoeningen
6. Percentage ernstig eenzamen
7. Percentage mantelzorgers

Conclusie

De buurten die vanuit de statistiek in het oog springen, zijn niet allemaal automatisch meteen ook buurten waar extra ondersteuning nodig is. Bepaalde statistische gegevens kunnen verklaard worden door bijvoorbeeld de aanwezigheid van grote woonzorgvoorzieningen in een buurt.

Door de cijfers vanuit de statistiek naast de ervaring en kennis vanuit de partners van de sociale coalitie te leggen komen een aantal buurten naar voren die extra aandacht nodig kunnen hebben. Vanuit het veiligheidsdomein worden deze buurten onderschreven.

De buurten die hoog scoren wat betreft Wmo-gebruik zijn vooral de buurten waar veel ouderen wonen. Daarnaast worden in de buurt Manpad en Hartekamp veel Wmo-voorzieningen afgenomen. Dit komt doordat hier een grote woonzorgvoorziening is gevestigd. In combinatie met de andere statistiek geeft dit geen reden om van deze buurten focusbuurten te maken, met uitzondering van de Provinciënbuurt.

Uitgaande van de statistiek zou in 'De Glip' niet direct extra ondersteuning nodig zijn. De Glip loopt echter over in de 'Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt', waar wel meer aan de hand is. Een argument om De Glip mee te nemen is ook dat er naast veel koopwoningen een aantal straten zijn met sociale huurwoningen, waar veel mensen alleen wonen. Bovendien ligt het gebied vrij geïsoleerd en zijn er nauwelijks voorzieningen: geen scholen, ontmoetingsplekken of zorginstellingen. Daarnaast wordt hier de accommodatie Princenhof ingezet voor opvang, op de grens van De Glip en de 'Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt'. In de beeldvorming worden De Glip en de 'De Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt' vaak als één en dezelfde buurt gezien. Deze twee buurten worden daarom opgenomen als samengestelde focusbuurt.

Gezien bovenstaande is het voorstel om de volgende buurten als focusbuurt aan te wijzen (zie plattegrond volgende pagina):

1. Provinciënbuurt
2. Centrum
3. Oude Dorp, Indische buurt en omgeving
4. 'Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt' en 'De Glip', als samengestelde focusbuurt

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

Het hebben van een buurtanalyse is onontkoombaar voor het opstellen en uitvoeren van gericht beleid en het leefbaar houden van gemeenten. Tegelijkertijd geeft het aanwijzen van focusbuurten juist risico op ongewenste stigmatisering van deze buurten. Er kan gekozen worden voor een andere benaming (bijvoorbeeld 'krachtbuurten'), maar dit is omfloerst taalgebruik, terwijl we juist duidelijk willen communiceren. Er is daarom toch voor gekozen de term 'focusbuurten' te hanteren.

Het aanwijzen van focusbuurten betekent niet dat in andere buurten geen extra ondersteuning geboden kan worden, op basis van inhoudelijke afwegingen.

Duurzaamheid

De buurtanalyse kan als basis dienen voor integrale buurtaanpakken, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid.

Financiën

De buurtanalyse heeft geen directe financiële consequenties.

Samenwerking en communicatie

De buurtanalyse is tot stand gekomen in samenwerking met de partijen uit de Sociale Coalitie Heemstede. Hieraan nemen ook vertegenwoordigers van de klankborggroep Wmo deel. Daarnaast is de analyse integraal ambtelijk afgestemd met Veiligheid, volkshuisvesting en duurzaamheid.

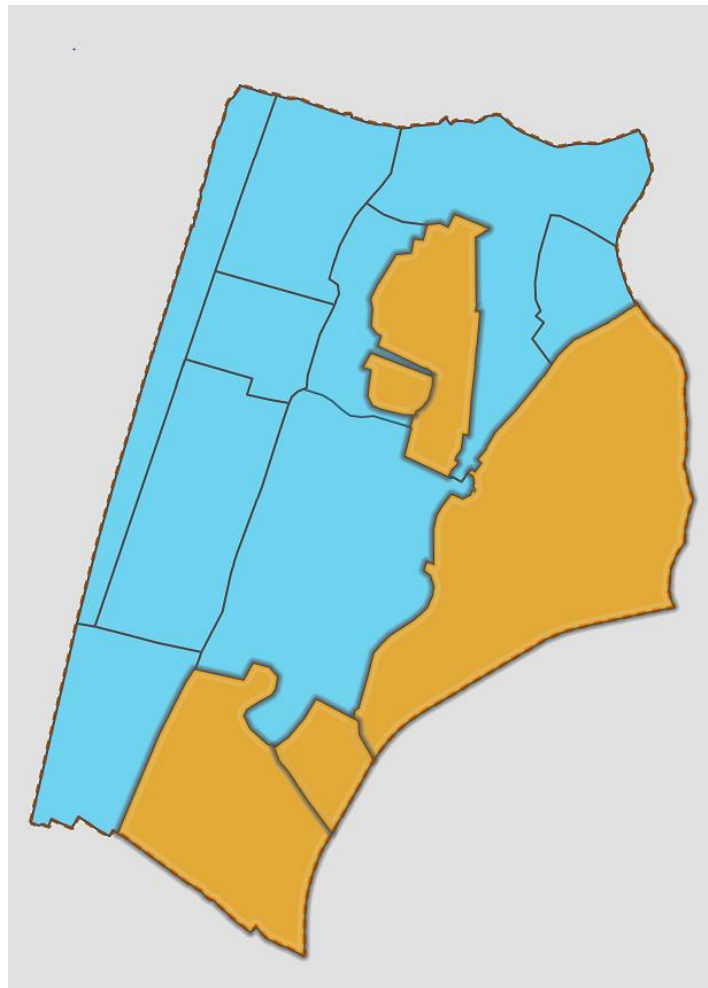
Als vervolgstap wordt met de inwoners van de focusbuurten het gesprek aangegaan over aandachtspunten en kansen, bijvoorbeeld aan de hand van de methode 'Positieve Gezondheid'. De corporaties en WIJ Heemstede zijn hierbij relevante partners. Belangrijk is dat hierbij niet vanuit aanbod gedacht wordt maar vanuit behoefte.

Indien gewenst wordt het gesprek aangegaan met commissie en/of raad over de buurtanalyse.

Om stigmatisering over de buurten te voorkomen wordt bij communicatie naar buiten toe zorgvuldigheid betracht.

Planning/uitvoering

De Buurtanalyse Sociaal Domein dient als onderlegger bij de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voor de periode 2023-2026 en bij de uitvraag voor de budgetsubsidie 2025-2028 WIJ Heemstede, die medio 2024 gereed zal zijn. Hierin wordt ook de behoeftepeiling bij de inwoners van de focusbuurten betrokken. In de brede buurtanalyse onderliggend aan de toekomstige buurtvisies vanuit de (concept) meerjarige prestatieafspraken kan de buurtanalyse Sociaal Domein worden opgenomen als een van de ingrediënten. De buurtanalyse wordt verder intern breed gedeeld, zodat ook andere afdelingen erop aan kunnen haken bij relevante beleidsvorming.

Focusbuurten Heemstede

De buurten in het oranje, beginnend bij de kleinste buurt in het midden en dan met de klok mee: Provinciënbuurt, Centrum, 'Oude Dorp, Indische buurt en omgeving', 'Glipper Dreef en Staatsliedenbuurt' en 'De Glip' (de laatste twee als samengestelde focusbuurt)